

Ömer Zülfe, *On Altıncı Yüzyıl Şairi Selkî ve Şiirleri*, Edebiyât Yayınları, Ankara 2006, 250 s.

Türk edebiyatında divanları çeşitli sebeplerden dolayı günümüze ulaşamayan, yok olan veya divanlarının varlığından haberdar olmadığımız pek çok şair vardır. Bu şairlerden günümüze kalan örnekler ya hayatlarının anlatıldığı tezkirelerde yer alan ya da döneminin edebi zevkini yansıtmaması bakımından önemli olan şiir mecmualarında yer alan şiirlerdir. Değişik yerlerde dağınık bir şekilde bulunan bu şiirlerin bir araya getirilip ortaya çıkarılması yorucu bir çalışmayı gerektirmektedir. Metin neşirlerinde şiir mecmualarının önemi hakkında Mehmed Çavuşoğlu “Belli devirlerin fikir ve edebiyat hayatının genel görünüşünü vermek, divanları yüzyıllar boyunca elden ele geçmiş şairlerin niçin çok okuduklarını anlamak, yani söz konusu devrin zevk ve estetik ölçülerini belirlemek” için incelenmeleri gerektiğine işaret etikten sonra, ya olduğu gibi yayınlanmaları veya içlerindeki şairlerin şiirlerinin derlenerek kısa monografiler halinde ortaya konmasının, önemli bir ihtiyaç olduğunu belirtiyor.¹ Çavuşoğlu, bu tür mecmualara dayanarak Amrî, Vassî ve Helâkî divanlarını hazırlamış ve ömrü olduğu müddetçe şiir mecmualarına dayanan bu tarz çalışmalarda bulunma arzusunun olduğunu belirtmiştir.

Divanı günümüze ulaşamayan, şiirleri mecmularda kalmış tezkire yazarları tarafından övgüyle anılan şairlerden birisi de 16. yüzyılda yaşamış olan Selkî’dir. Ali Nihad Tarlan’ın “Eski Mecmualar Arasında” isimli yazısının bir bölümünde kısaca bahsettiği Selkî’nin günümüzde tam bir divan nüshasının olmaması sebebiyle hakkında şimdiye kadar ayrıntılı bir inceleme yapılamamıştır. Ömer Zülfe, şairin, başta dönemin en önemli mecmuaları arasında sayılan Edirneli Nazmî’nin Mecmaü’n-nezâ’ir, Pervane bin Abdullah’ın Mecmû’a-i Nezâ’ir olmak üzere değişik kütüphanelerde bulunan şiir mecmualarında ve tezkirelerde yer alan şiirlerini bir araya getirip klasik divan tertibine uygun bir şekilde hazırlamıştır.

Selkî’nin divançesi olarak adlandırabileceğimiz bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm şairin hayatı ve edebî kişiliği; ikinci bölüm metin ve çeviri; üçüncü bölüm metinde geçen bazı kelime ve kavramların açıklaması; dördüncü bölüm de sözlükten meydana gelmektedir.

“Hayatı ve Edebî Kişiliği” başlığını taşıyan birinci bölümde ilk olarak şairin önce adı ve mahlası üzerinde durulmuştur. Sehî Bey’den başlayarak günümüze kadar olan kaynaklardaki bilgilere dayanarak doğum yeri ve yılı,

¹ Cemal Kurnaz, “Divan Edebiyatının Bütün Cephelerini Yoklayan Bir İlim Adamı: Prof. Dr. Mehmed Çavuşoğlu”, *İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. XXVI, İstanbul 1993, s. XXXVII-XXXVIII.

eğitimi ve mesleği, ölümü, eseri, hayatı ve kişiliğine dair izler hakkında bilgiler verilmiştir. İkinci kısımda ise şairin edebi kişiliği kendisinden bahseden kaynaklara dayanarak şiirin değerlendirilmesi, şiirlerinden yola çıkararak kendi şiiri hakkındaki değerlendirmeleri verilmiştir. Aynı bölümün “Dil ve slpla İlgili Dikkatler” adını taşıyan kısımda ise şairin dili kullanmadaki becerisi anlatılmıştır. Daha sonra şiirlerinde kullanılan vezinlere yer verilmiştir. Birinci bölümün sonuç kısmında da bu bölümde yer alan bilgiler genel bir değerlendirmeye tutularak Selik’nin şiirleri ve şairliği hakkında bazı tespitlerde bulunulmuştur.

İkinci bölüm “Metin ve eviri” başlığını taşımaktadır. Mecmualardan ve diğer kaynaklardan derlenen şiirler klasik divan tertibine uygun olarak kasideler, musammatlar, gazeller, kıtalar, beyitler şeklinde sıralanmıştır. Divane olarak değerlendirebileceğimiz metinde 20 beyitlik tevhd, 7 musammat, 72 gazel, 1 kıta ve 5 beyit yer almaktadır. Birden fazla mecmuada yer alan şiirlerde nüsha farkları gösterilmiştir.

Bu bölümü diğer çalışmalardan ayıran özellikler vardır. Bunlardan ilki metinde yer alan bütün şiirlerin dipnot kısmında günümüz Türkçesiyle nesre çevrilmesidir. Oldukça hassas olan bu konu eseri hazırlayanın da Sunuş bölümünde belirttiği gibi araştırmacıları ve okuyucuları bazı tereddütlere düşürüyor. Fakat başarılı bir şekilde yapılan bu çevirilerin okuyucun şiiri anlamasına büyük katkı sağladığı şüphesizdir. şiirlerde mısraların ilk harflerinin kk harf olması, özel isimlerin kk harfle başlaması ve bugün i olarak kullandığımız ve yazdığımız bazı seslerin metinde  ile yazılması gibi imla konusundaki değerlik kullanım tercihleri de dikkati çekmektedir.

şiirlerde geçen ve açıklanması gereken kelime ve kavramlar “Açıklama” başlığı altında nc bölümde ele alınmıştır. Bu bölümde yer alan 93 adet kelime, kavram, mazmun, deyim vs. Çeşitli kaynaklardan hareketle açıklanmıştır. Bu bölümdeki açıklamalarda geçen maddelerin Selik’nin çağdaşı olan şairler tarafından kullanımları da örneklerle verilmiştir. Böylece bu açıklama maddelerinin geçtiği şiirlerin okuyucu tarafından daha iyi bir şekilde anlaşılması ve döneminde kullanılışları hakkında fikir edinilmesi hedeflenmiştir. Bu bölümünün hemen arkasından okuyucunun açıklamalara kolayca ulaşmasını sağlamak amacıyla bir Açıklamalar Dizini konulmuştur.

Kitabın son bölümünü “Sözlük” oluşturmaktadır. Bu bölümde 1988 adet madde başı vardır. Sözlükte madde başında yer alan kelimelerin anlamları verilmiştir. Bazı maddelerde ř işaretinden sonra eğik bir şekilde benzetmelerden çıkarılan karşılıklar verilmiştir.

Çeşitli yerlerde dağınık bir şekilde duran şiirlerin toplanıp bir araya getirilmesi ve incelenmesinin çok güzel bir rneği olan bu çalışma umulur ki

diğer şairler hakkında yapılacak çalışmalara güzel bir örnek olur. Bu çalışmaların artarak devam etmesi hem mecmularda kalmış şairlerin şiirlerinin gün yüzüne çıkarılması hem de merhum hocamız Mehmed avuşoğlu'nun da arzusunun gerçekleştirilmesi bakımından önemlidir. Uzun süren ve yorucu bir mesaiyi gerektiren bu çalışmanın edebiyat tarihi araştırmalarına büyük katkı sağlayacağı şüphesizdir.

Fatih TIĞLI